

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök, 1908. augusztus 13.

172. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fiók-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kormányzói méltóság megszüntetése.

Válasz a „Pesti Hirlap” cikkére.

Korcsmáros Nándor hirlapíró társunk a Pesti Hirlap kitűnő munkatársa cikket írt a kormányzói méltóság megszüntetéséről. Ezt a kérdést először e sorok írója vetette fel. Bár a Pesti Hirlap cikke igen érdekes közjogi világitásban mutatja be a kormányzói méltóság létjogosultságát, mégis a cikkirő nézetét egész terjedelmében nem osztjuk.

Lássuk tulajdonképpen miről is van szó.

Korcsmáros Nándor szerint a kormányzói méltóság megszüntetésével nagy közjogi sérelem érné az alkotmányt, mert azzal egyidejűleg a kormányzói tanács is megszűnnék, holott a túl temperamentumos reprezentanța által hozott határozatok fölülbírlása szempontjából ennek szükségessége elvitázhatatlan.

Tagadhatatlan tény, hogy a kormányzói tanács hatáskörének megszüntetése vagy csorbítása bonyodalomra szolgáltatna okot, nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy a kormányzó méltóság megszüntetése semmi esetre sem vonná maga után a kormányzói tanács megszüntetését.

Ez az intézmény, amely csak néhány éve áll fenn, tovább gyakorolná vétőjogát, sőt hatásköre az eddigénél is nagyobb volna.

A kormányzói méltóság megszüntetése Korcsmáros szerint tetszetős ötlet, mert hivatkozott a közvélemény szimpátiájával is találkozhat. Pedig ez nem csupán ötlet. Az eszmét maguk a mindenkor kormányzók adták meg.

Ténykedésük ugyanis mindenkor azt bizonyította, hogy ők teljesen feleslegesek a corpus separatum rezidenciájában. Mit is tettek a Fiumei kormányzók Fiume és az állam érdekében. Mutatkozik-e eredménymüködésük nyomában?

A legnagyobb jóakarattal is csak annyit jegyezhetünk fel egyes kormányzókról, hogy nem ártottak.

Sajnos a legtöbbről még ezt sem ismerhetjük el. Ellenben nem egyszer voltak torzsalakodások, viszálykodások okozói.

Fiumében akkor volt csend és békeség, amikor ideig-óráig betöltetlen volt a kormányzói méltóság. A mai rezsimről már-igen gyakran volt alkalmunk kritikát mondani s itt legfeljebb egy kis összefoglalás válik szükségessé.

A mai kormányzó szereplése változatos fordulatokban igen gazdag. Az installációs beszédben a nagyszentmiklósi földesur, mint nagyolvasz mutatkozik be.

Másnap már zászlóbotrányt rendez s reánk uszítja a fiumei horvátokat, akik mindenkor más elveket vallottak Fiumét illetően, mint testvéreink. Azután rácsófol a kegyelmes ur a nagyolvasz programra és nagymagyar akar lenni. Az sem maradhat sokáig, nyugtalan vére elenségei karjába hajtja s összecsókolózik azokkal, akik ócsárolták, gyalázták és pisz-

kolták. Ez a perverz viszony ma is fennáll. S a kormányzó ma is a magyarok ellenségeinek az eszköze. Értékes munka nem fakad a működéséből, amely szintén igazolja, hogy Fiumében semmi szükség sincsen kormányzóra. Minek is? Hiszen a kormányzó maga is beismerte, hogy semmi hatalma sincsen.

Nincs két hete annak, hogy ez az érdekes kijelentés a kormányzó szájából elhangzott. Nákó Sándor gróf kormányzó Abbáziában sétált akkoriban. Két hirlapíró ült együtt a Caffé Quarnero egyik asztalánál, akik közül az egyik véletlenül e sorok írója volt. Ugyanaz az újságíró, akit a kormányzó „befolyásá”-val és „közbenjárásá”-val kitiltottak Fiuméből. A kormányzó egyenesen odajött az asztalhoz, ahol a két hirlapíró egy fiumei irredentista hetilapot böngészett. Egy hazaáruló Dante-cikk tartalmáról beszélgettek éppen.

— Mit olvasnak az urak? — kérdezte a kormányzó.

Elmondtuk a cikk tartalmát, azután vitába elegedtünk vele. A beszélgetést Török Gyula cs. és kir. kamarás miniszteri titkár is hallgatta, aki szintén részt vett a vitában. A vita hevében Murai Jenő, „A Tengerpart” szerkesztő tulajdonosa így szólt a kormányzóhoz:

— Kegyelmes uram, Icilio Bacichnak és a Giovine Fiumének nagyobb a hatalma Fiumében, mint Önnek, a fiumei kormányzónak!

Ugy látszik, hogy a kormányzót nem lepte meg ez a kijelentés, mert a másik pillanatban ráduplicált.

— Ezt elhiszem Önnek, mert nekem semmi hatalmam sincsen.

Ez a kijelentés, amilyen meglepő, olyan igaz. A kormányzónak minden ténykedése bizonyítja, hogy sem befolyása, sem hatalma sincsen. Ha van, nem tudja érvényesíteni. A szereplés, a reprezentálás és gondolatsorvadásban szenvedő, tartalmatlan, üres lapoknak drága pénzen való kitartása még nem jelent hatalmat. Már pedig a mai kormányzó csak ezzel tünt ki a többiek közül. Ezek után talán érthetőbb, hogy Fiumében mindenki meg van győződve arról, hogy az ügyek intézését egy legfőbb hivatalnok jobban látná el. A tengerészeti hatóság függetlenítették a kormányzói befolyás alól.

A tengerészeti hatóságot újjászervezhetnék oly módon, amint azt *Nauticus* egyik cikkében kifejtette. A mai alelnök volna a jövőben a tengerészeti hatóság elnöke, s mint hozzáértő szakember jobban szolgálhatná azt a célt, amire rendeltetett. Nem tagadjuk, hogy megfelelő hatáskörrel, szaktudással kormányzó is vezethetné Fiume ügyeit. Sajnos, eddig az volt a baj, hogy a kormányzói méltóság betöltéséhez nem kellett

egyéb kvalifikáció, mint grófi vagy bárói cím és vagyon s a kinevezésnél az volt előnyben, akit tradíciók fűztek Fiuméhez.

Ha a kormányzói méltóságot a jövőben is betöltenék, olyan férfiut küldjenek ide, aki nem csupán reprezentálni, hanem dolgozni is akar és tud Magyarország és Fiume javára.

— A nagyszerb propaganda. A forradalmi nagyszerbek szoros összeköttetésben állanak Szerbia vezérpolitikusaival s magával az udvarral is. Ez a leleplezés nagyon kinosan érintette Péter királyt és a kormányt. Kiadták az utasítást a szerb miniszterelnöki sajtóirodának, hogy a legerélyesebben cáfolja meg ezeket a kompromittáló híreket. De minden cáfolat ellenére tény az, hogy a nagyszerb propaganda hóbortosai igenis fizetést húznak Szerbiából, amelynek titkos pénzalapja van a veszedelmes, állambontó célok előzmo dítására. Bécsi politikai körökben beszélnek, hogy az osztrák-magyar és a szerb külügyi kormányok közt jegyzékváltás történt e dologban. Gróf Forgách János titkos tanácsos, belgrádi osztrák-magyar nagykövet élénken figyeli az eseményeket és folyton informálja a bécsi külügyi hivatalt.

Abbáziai levél.

Most érte el Abbázia azt az időszakot, amikor minden szülő és penzió tulajdonos vigan veregeti a zsebét, mert sok pénz cseng benne. A magyar invázió elérte a tetőfokát s lent van a tengerparton tout Hongrie s ha ez nem is valóság, tout Budapest föltétlenül itt latható. Írók, művészek, kereskedők, iparosok s a polgári foglalkozások minden ága képviselve vonul fel a strandon, ahol most zajos az élet. A gentri Szemere Gyurka, az Erősek és gyöngék szerzője magányosan sétál.

A kurliszta nyolc Redakteur ittletét jelzi, ámbátor azok a nevek, amelyek a cím mellett meghuzódnak, nem igen ismertek. Thalia is méltó képviselőt küldött. Itt nyaral a Királysínház mostani csillaga Eötvös Gita, a Magyar Színház két új erőssége, Forgách Rózsai és Halmi Margit. Forgách Rózsit a Tháliabóli ismerjük s a kritikusok szerint ő a jövő Duse-ja.

Halmi Margit a férjével, Tanayval nyaral, aki a Vigsínház ünnepeit művésze. A vigsínház erősen van képviselve. Hiszen itt a direktora Faludy is, aki nélkül az idei szezon el sem lehetne képzelni.

Azután még egy egész sereg színész, színésznő üdül a babérok alatt.

Itt van Rédey Szidi, a Fiumében jól ismert énekművésznő is.

Pancera Pista, a snájdig gavallér nem akar megjavulni. Mindennap egy perccel kési le a hajót. Néha megkönyörül rajta a signor capitano és közkívánatra visszavezényli a hajót a mólóhoz. De már nem sokáig, mert a táblabíró néhány nap mulva már Karlsbad hölgyeit fogja ostromolni. A fiumei is szokatlanul nagy számmal özönlének Abbáziába. Az „Istriano” tegnap rekordot csinált.

Egy abbáziai ur megszámlálta, hogy az egyik járattal kétszáznyolcvan ember jött ki. Ja, a tizkrajcáros. Egy üzleti kapacitás már ki is számította, hogy még öt krajcáros viteldij mel-

lett is jó üzlet az ilyen hajót beállítani a forgalomba.

A hajók zsufoltan mennek jönnek.

A Caffé Quarnero érdekes képet ölt ilyenkor. Olyan mint valami előkelő vásár, ahol nem mindig grasszál az előkelőség.

Vásárnak ugyan vásár, mert hiszen a lányok szives örömet keresnek maguknak itt férjet. Erre valók a korianolói esték is, mint a minő tegnapelőtt este volt.

Szép asszonyban, lányban nem volt hiány. Ifjabb és vénebb — mind megtalálja a párját s mire a szezonnak vége, a lapok nem győzik majd közölni a sok eljegyzési híreket. Így telnek az abbáziai napok.

A pihenni vágyók nem pihennek, s mire hazatérnek fáradtabbak mint amikor pihenni, üdülni mentek.

x.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hír.** Sélley Sándor nyugalmazott belügyi államtitkár ma Velencéből Fiuméba érkezett s este tovább utazik Budapestre.

— **A központi választási bizottság** pénteken délelőtt Bellen András dr. alpolgármester elnöklésével ülést tart, amelyen a kuriához intézendő felszólamlásokat fogják tárgyalni.

— **A fővárosi és vidéki sajtó ügyünkről.** Fodor Oszkár ügyével foglalkozik nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki sajtó is. A fiumei rendőrbaszkodást és Zanellák szemérmetlen manőverjét mindenfelé kiméretlenül bírálják. A „Bácsmezei Napló“ az alábbi igazán elfogulatlan hangú sorokban emlékezik meg lapunk szerkesztőjének üdöztetéséről: Nemrégiben nagy port vert fel Fodor Oszkár, „A Tengerpart“ szerkesztőjének botrányos esete, akít az irreudentisták nappal a nyitott utcán megbotozták majd berontottak a nyomdába s ott mindent összetörték. Bár nyilvánvaló volt, hogy Fodor Oszkár üdöztetés áldozata, az egész magyar sajtóban nem emelt senkise szót ezen barbár támadás ellen, sőt akkor sem, mikor Fodor Oszkár Fiume területéről kitiltották. Fodor a kitiltás után Szusákon szerkesztette lapját ugyanazon szellemben, mint azelőtt. A napokban Fiume érintésével — melyre tudvalevőleg joga volt — Abbaziába utazott, midőn Dolzani fiumei rendőrkapitány letartóztatta. Három napi elzárásra ítélték, melyet később két napra szállítottak le. És mindez a sajtószabadság modern századában a fölvilágosultság és a nemzeti dicsőség nagyszerű korszakában történt.

A „Budapesti Napló“ újból foglalkozik lapunk szerkesztőjének ügyével s miután felháborodva ír a legutóbbi elzárás körülményeiről és a törvénytelenül fentartott kitiltásról, befejezőképpen ezeket mondja:

De most most már talán épen ideje volna, hogy a belügyminiszter végre-valahára végérvényesen döntsön ebben az ügyben és szüntse meg végre ez a törvényen kívüli állapot.

— **Ősszel megindul a kivándorlás.** A kivándorlási üzlet tudvalevően az amerikai krízis és elnökválasztási mozgalom óta teljesen alászállott s Fiuméből a Cunard-hajók majdnem üresen keltek utra Newyork felé. Az utóbbi időben a visszavándorlás csökkent, ellenben a két legutóbbi hajón a kivándorlók száma növekedett. A jelekből következtetve ősszel teljes erővel indul meg a kivándorlás s azok, akiknek kivándorlását az új törvény lehetetlenné fogja tenni, sietni fognak a kivándorlással még az új törvény végrehajtása előtt. A kivándorlási törvényjavaslatot tudvalevően csak ősszel fogják tárgyalni s mire életbeléphet, már 1909-ben leszünk.

— **A kikötőből.** Augusztus 12. Indult: „Orseolo“ olasz gőzös Calcuttába 1300 tonna cukorral; „Szápary“ magyar gőzös Marseillebe 70 tonna fával és 40 tonna vegyes áruval. Érkezett: „Ultonia“ angol gőzös Newyorkból 50 tonna vegyes áruval és 96 visszavándorlóval; „Pena Sagra“ spanyol gőzös Velencéből üresen.

— **Az okvetetlenkedés következménye.** Egy helybeli olasz lap közlése szerint az osztrák kormány megtiltotta az Ungaro-Croata hajóstársaságnak, hogy a jövőben kirándulásokat rendezzen az isztriai és dalmáciai helységekbe. A hír valóságáról eddig nem volt

alkalmunk meggyőződni, de ha meg is felelné a valóságnak, nincs mit csodálni rajta. A fiumei gyerkőcök éretlen okvetetlenkedéseit nem köteles tűrni az osztrák hatóság, amely jobban ügyel a békés nyugalomra, mint a fiumei, amely a zavarosban szeret halászni.

— **Külkereskedelmi politika.** Ismert dolog, hogy csak az az állam fejlődésképes, amelyiknek erős és kitartó ipara és kereskedelme van. Kormányunk, mindezt belátva, évenként több milliót áldoz kereskedelmi és iparfejlesztési célokra. De nagy súlyt helyez külföldi piacok megszerzésére is. E célból a kereskedelmi miniszter szaktudósítót bocsát a szélrózsa minden irányába. Nem sok kvalifikációt igényel ez az állás. Megelégszenek, ha az illető fiatalember becsületszavára kijelenti, hogy soha életében nem hallott iparról és kereskedelemről.

Ime, néhány példa:

Ruttkay Vilmos (Kossuth unokaöccse), angolországi szaktudósító Londonban. 48.000 korona fizetést huz, amiből sok költsége van az állására, alig marad megélhetésre 46–47.000 korona.

Odescalchi Gyalma herceg, az Adria tengerhajózási r. t. volt 40 forintos gyakornoka, uruguayi szaktudósító évi 40.000 koronáért. Igaz, Uruguaiában nem árthat a magyar kereskedelemnek, ha mindjárt Odescalchi herceg is. Azon a környéken legfeljebb a magyar lányokat adják és veszik.

Horvát Ödön, a fiumei kormányzóság volt fogalmazója, belgrádi szaktudósító. Évi tízezer koronát kap, amiért reprezentálnia kell. Azaz: szidja a magyar kormányt és a magyar államot. Amiben igaza is van. Miféle állam lehet az, amelyiknek ilyen tehetséges szaktudósai vannak.

Ezt nevezik magyarul külkereskedelmi politikának.

— **A pályaudvari vendéglő új bérlője.** A napokban dönt el Budapesten a fiumei állomás vendéglő bérlése. Az új bérlő Kass Gusztáv, a budapesti Drechsler-helyiség volt bérlőjének Kass Bélának fivére, aki a legnagyobb összeget, nyolcezer koronát, kínálta a bérléért. Utána következett három pályázó évi 4000 koronával, négy háromezer koronával, egy 1600 koronás s több kisebb összegű. Kass Gusztáv a szerződést e hó 7-én írta alá és szeptember elsején átveszi a vendéglőt.

— **Minach Antal — életmentő.** A múlt éjjel a „Tátra“ gőzös mellett a tengerbe zuhant egy fiatal suhanc. A dolgot Minach Antal révbiztos vette észre s nyomban hozzálátott a mentési munkálathoz, ami sikerült is. A megmentett suhancot ezután hazakisérték óvárosi lakására.

— **A haditengerészeti akadémia növendékei.** A haditengerészeti akadémia növendékeinek egy része, akik a „Zára“ hadihajón tesznek tanulmányutakat, Triesztbe érkeztek.

— **A városi zenekar Grohóvón.** Csütörtökön, Szent István ünnep alkalmából a városi zenekar délután 5 órakor tizenöt fog tartani az alközség piacán, amely minden évben hazafias módon hatalmas magyar zászlókkal ünnepli meg Szent István napját.

— **Az „Ultonia“ kivándorlási hajó** ma reggel érkezett Newyorkból kikötőnkbe. A csekély számú visszavándorlót már Triesztben tette partra s ma érkeznek vasuton Fiuméba. Az „Ultonia“ szombatán indul körülbelül 200 utassal Newyorkba.

— **Esti kirándulás a tengeren.** Pénteken f. é. augusztus 14-én az Ungaro-Croata társaság „Tátra“ nevű gőzöse esti kirándulást tesz Portoré és Cirkvenicából a zenggi csatornán. Indulás Portoréből este 8 órakor, Cirkvenicából 9 órakor. A gőzös cirkvenicába éjjel 11-kor és Portoréba éjjelkor tér vissza. A hajón a honvéd zenekar fog hangversenyezni. Menetdíj személyenként 2 korona. Jegyek a hajón válthatók.

— **Eső, vihar.** Ma reggel nagy mennyiségű, villámlás közepette lecsapott az eső tengeremlékünkön is. A nagy esőt hideg szél előzte meg, amely kissé felkorbácsolta a tenger hullámain. A hajóforgalom nem szenvedett főakadást, csak a kikötőben kellett a rakodás munkáját rövid időre abbahagyni. A Recsina vize erősen megdagadt.

— **Fenicse színház.** Az olasz operett társulat nagy érdeklődés mellett folytatja előadásait. Ma este a „D'Artagnan“ című operett kerül színre.

— **A sétahajózás.** A Magyar-horvát hajóstársaság a holdvilágra spekulálva tegnap este sétahajózást rendezett Fiuméből illetőleg Abbaziából a Quarnerora. Az abbáziaiak szokatlannul nagy számban sereglettek a hajóhoz, úgy, hogy a mólón s a hajónál valósággal életveszélyes tolongás támadt. A közönség szidta a társaságot, hogy annyi jegyet adott ki s nem gondoskodott arról, hogy hely is jusson a résztvevőknek. Mikor a hajó elindult, kiderült, hogy a jelentkezők száma nem is volt olyan sok, mert mindössze 30 jegyet fizettek vissza. A hajó maga pedig nem is telt meg. A tolongást maga a közönség okozta. Sok nézőt ugyanis szintén résztvevőnek néztek s mindenki egyszerre szeretett volna a hajón lenni. Ebben az esetben igazán nem lehet a társaságot mulasztással vádolni.

Nagy ügyetlenségre vall azonban a társaság részéről az, hogy csak egyetlenegy hidat állított oda a Tátrához, úgy hogy az a körül beállott óriási tolongásban sokan jegy nélkül is jutottak be a hajóba. Mi magunk győződtünk meg arról, hogy a menetközben foganosított jegy ellenőrzésnél egész sereg abbáziai fürdővendég bujkált a hajón ide-oda, hogy az ellenőrzés alól meneküljön.

Reméljük, hogy a társaság saját kárán tanulni fog és a zseniális egy hid rendszerrel végre fel fog hagyni. Mindössze még egy jegy ellenőrző közegnek az alkalmazásáról van szó a második hidnál, amivel a közönség megszabadul a heringpréseléstől, a nők pedig attól hogy ruháik minden beszállásnál tönkre tétesenek.

— **A drenovai botrány a fővárosi sajtóban.** Az *Ujság* a drenovai lelkes ügyéről a következő találó szavakban emlékezik meg:

Evviva Riccardo Zanella, az alkotmánypart tagja! Ő is beszédet intézett a drenovaiakhoz, lelkesítő hazafias beszédet, mikor panasza mentek Fiuméba, amiért az olasz érzesű papjukat áttették a horvát érzesű Ledenicébe. Mint Andrassy derék híveivel illik, Zanella Riccardo tüzes szavakkal ostromozta a nagyhorvát propagandát és lelkesítette a jó drenovaiakat, hogy a jövőre is férfias bátorsággal és hazafias lelkesedéssel verjék vissza a horvát támadást, amely Fiuméra is rá akarja tenni a kezét, az olaszok Fiuméjára. Mégis csak szép és változatos az élet. Ma olasz fejeket vernek be a horvát Fiuméért, holnap horvát fejeket vernek be az olasz Fiuméért, mi meg nagy bolond fejjel irogatunk és ábrándozunk a magyar tengerpartról.

— **Hogyan fejk meg a tintahalat?** A Berlinben megjelenő „Farbenzeitung“-ban erre nézve a következőt olvashatjuk: A tintahalak vagy helyesebben a tintacsigát (cephalopoda) az ázálékállatok közé tartoznak. Ezek az állatok, de különösen egy fajtuk, az úgynevezett szeptiak, arról nevezetesek, hogy egy bélbe torló festékcacskójuk van, amelynek egész tartalmát kifröcscsentik, hogy ha üldözik, vagy bántják. A kínai partokon számos telepen mesterséges uton is tenyésztik a szeptiát. A szeptiák megfejése olyan módon történik, hogy kisebb, bádoggal vagy vassal kiveret tartályokba kergetik, amelyből azután a vizet kieresztik. Mihelyt az állat víz nélkül van, izgatott és félnék lesz és festékcacskójának egész tartalmát kiüríti. Idővel öregebb tintahalak tapasztalatra tesznek szert és semmi áron sem akarják leadni a festéket. Ezeket bottal kell azután alkalmas módon más nézetre birni. A szeptiafestéket úgy hozzák a kereskedésbe, amint azt a szeptiától nyerik. Amellett elég jól fizetük, úgy hogy a szeptia-haltenyésztés elsőrangú tökébeletetés. Egy szeptia évi termelése átlag 20 korona.

— **Magyar felolvasás.** A Fiumei Munkásokotthon-ban (Via Fiumara 2.) f. évi aug. hó 13-án, csütörtökön este 8 órakor magyar felolvasás lesz a „politikai és gazdasági helyzet“ címen. Belépődíj nincs. Érdeklődők szívesen látatnak.

— **A fiumei gépészek és villanyszerelők szervezkedő gyűlésük** e hó 13-án, csütörtökön este 8 órakor tartják meg a „Munkásokotthon“ nagytermében. Ezután is felkértek tehát az összes hajó- és gyári gépészek valamint a szerelők, hogy mindannyian ott megjelenni sziveskedjenek.

Távirat ◀▶ Telefon.

A budapesti telefon összeköttetésben beállott üzemzavar folytán csak a beérkezett néhány táviratot közölhetjük mai számunkban.

A függetlenségi párt Montecuccoli ellen.

BUDAPEST, aug. 12. A függetlenségi pártnak a fővárosban időző tagjai mozgalmat indítanak az iránt, hogy a delegáció őszi ülészakában a haditengerészet költségvetését is a hadügyminiszter képviselje Montecuccoli tengernagy helyett. Az indoklás az, hogy az eddigi gyakorlat teljesen alkotmányellenes, mivel a tengerészet parancsnoka nem tagja a magyar és osztrák parlamentnek felelős közös kormányának. A Montecuccoli ellen irányuló lépés tulajdonképpen kiinduló pontja azonban a tengernagy makacs ellenállása, melyet a magyar iparnak a tengerészeti szállításoknál való nagyobb részesedése ellen kifejt. A szárazföldi hadsereg és a tengerészet tárcájának összevonása által a magyar delegáció azt akarja most már elérni, hogy a tengerészetnél a magyar hajóipar állítólagos kezdetlegessége és egyéb okokból elmaradó szállítási kontingenst a védőerő egyéb részeinél pótolják.

Az indítvány ellen az osztrák lapok máris tüzet okádnak, mivel, mint mondják, ez esetben körülbelül harminc százalékkal kellene a magyar szállítási kontingenst a szárazföldi közös hadseregnél fölemelni. (Tehát ezzel beismerik az osztrákok, hogy mennyivel vagyunk becsapva a haditengerészeti szállításoknál. — A szerk.)

A horvát koalíció botránya.

ZÁGRÁB, aug. 12. A horvát-szerb koalíció egyik legszájabb tagja, Budisavljevic Bude képviselő, aki szintén tagja volt a nagy-szerb forradalmi bizottságnak, egy Romániába szóló utlevéllel megszökött és valószínűleg nem tér többé vissza Ausztria-Magyarországba. Öcsését, a Karlócán megjelenő „Srbsko Kolo” szerkesztőjét ma letartóztatták. Pribicevic Sveztozar, a horvát tartománygyűlés tagja, a letartóztatástól tartva, szintén nyomtalanul eltűnt.

A horvát koalícióban óriási a fejetlenség és kapkodás. A botrány következményeit úgy aká ják maguktól elhárítani, hogy most utólag egymásután zárják ki kebelükből a kompromittált képviselőket.

ZÁGRÁB, aug. 12. A letartóztatottak védelmét dr. Popovic tartománygyűlési képviselő, a független szerb párt tagja és dr. Lukinics képviselő, a horvát jogpárt tagja vállalták el.

A nagyszerb propaganda.

ZÁGRÁB, aug. 12. A Nastic brosúrája által súlyosan kompromittált szerbek elleni vizsgálat mind nagyobb mérvet ölt. Az ügyészség által megindított vizsgálat eredményeképpen a hazaárulás vádjára Dubica községben a következőket tartóztatták le és szállították be a zágrábi fogházba:

Hrvatsanin Mita, Dubica község polgármestere, ennek fia Dusán, Hrvatsanin Mojo, Herak György községi írnok és Vaszics Gliso községi bíró.

Azzal a váddal illetik őket, hogy a nagyszerb propaganda forradalmi bizottságában tevékeny részt vettek. Mint zágrábi politikai körökből jelentik, a legközelebbi napokban további letartóztatások várhatók. Nasticsot a röpirat szerzőjét nem tartóztatták le, hanem a saját jószántából érkezett Zágrábba, ahol még tíz napig marad, hogy a bíróságnak kihallgatás céljából rendelkezésre álljon. Azután vizsziatér szülővárosába Sarajevóba. Budapesti utjának célja az volt, hogy röpiratát németre fordíttassa unokatestvére által, aki a magyar fővárosban mint aktív, közöshadseregbeli főhadnagy szolgált.

ZÁGRÁB, aug. 12. Az összes letartóztatottak ellen vádat emel az ügyészség a Nastics röpirata által napvilágra jutott nagyszerb forradalmi propagandában való részvétel miatt, melynek célja az volt, hogy Bosznia, Délmagyarország, Horvátország és Ausztria szerb lakosságát felkelésre bírja. Kosztajnicában is elfogtak 3 személyt, akik hazaáruló iratokat és Péter szerb király fényképeit osztogatták. Accurti államügyész és Kossuti dr. vizsgálóbíró a

helyszínén időznek, hogy a letartóztatottak elleni bizonyítékokat összegyűjtsék.

A hajóstársaságok konferenciája.

BRÉMA, aug. 12. Ama hirt, hogy a hajóstársaságoknak pénteken és szombaton a Norddeutscher Lloyd igazgatójának elnöke alatt Párizsban lefolyt tárgyalásai eredménytelenül végeztek, mivel 49 résztvevő mindegyike más-más javaslattal állt elő az olasz személyforgalom lebonyolítására nézve, ma határozottan megcáfolják.

Az összes résztvevők rövid eszmecsere után nagyjában megegyeztek az olasz hajóstársaságokkal kötendő egyezmény feltételeire nézve. Minthogy azonban ez utóbbiak az előző terjesztett feltételeket előbb alapos vizsgálat és megbeszélés tárgyává akarják tenni, a tárgyalások folytatását kívánságukra augusztus hó közepére halasztották. Az összejövetel egyéb tárgyai teljesen sima és kielégítő módon nyertek elintéztést.

Üszküb pusztulása.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 12. Tegnap hajnalban egy óriási tűzvész elpusztította Üszküb város nagyobb részét. Nyolcszáz ház, két török mosé és egy katolikus templom lett a lángok martaléka. Az eddig megállapított kár felülmúlja az öt millió frankot, melynek csak fele van biztosítás által fedezve.

Ausztriában elfogott olasz katonák.

KLAGENFURT, aug. 12. A helybeli tartományi törvényszékhez tegnap a csendőrség öt olaszországi alpesi katonát szállított be, akiket osztrák területen a Hochthal-ban tartóztattak le egy kis korcsmában. A katonák, akiket egyenruhában, de minden fegyver nélkül leptek meg, azt mondják, hogy egy kis északolaszországi helyőrségből szöktek meg, mivel a szolgálat elviselhetetlen volt nekik. A klagenfurti törvényszék mindeddig nem tudta megállapítani, vajon tényleg szökött katonákkal vagy olasz kémekkel vane dolga.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meublé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: Dr. Janovitz Guido orvostudor.

Rendelés a villában d. e. 11—12 és d. u. 3—4 órákor.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi s dupla malátasör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

T. cz.

Azon czéltől indítva hogy fiumei és susáki vevőközönségünket az eddiginél is gyorsabban és figyelmesebben kiszolgálhassuk, nem riadtunk vissza azon áldozattól sem, hogy

Fiumében Via Gisella 4. sz.

alatt külön városi raktárt szervezzünk, mely azonban továbbra is a mi vezető-szűnk és kezelésünk alatt marad.

A telep mátol kezd meg működését s onnan történnek majd mind a hordó mind a palacksör, valamint a jég és szénsav szállítások helybeli és susáki t. vevőink részére.

Ezen városi osztályunkat külön telefonállomással és pedig

400 szám alatt

szereztük fel és kérjük, hogy ezentul becses rendeléseit ezen városi raktárunknál sziveskedjen feladni.

Kiváló tisztelettel

Kőbányai Polgári Serfőző Részv.-Társ.

Kivitéli telep Fiumében.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Elsőrendű fehérmű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Helyiség változás.

Bátorkodom a n. é. közönséggel tudatni, hogy az eddig a Via Andrassyban fennállt

kávé- és tejszarnokomat

a Piazza Elisabetta és Via Adamich sarkára (az Adria palotával szemközt) helyeztem át.

A n. é. közönség szives pártfogást kéri tisztelettel

Telefon 534.

Fleischacker C.

Globus

Hiriapügynökség.

Ujság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Csinos lakás kiado,

3 szoba, berendezett fürdőszoba és mellékhelyiségekkel. 960 K. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tiszteletes nő némi nyelvismerettel

fürdőszolganőnek felvétetik

az Ilona fürdőben, Fiume Scoglietto.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kinesiterapiai intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új

Excelsior Palace Hôtel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta parkkal, teniszpályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a melyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ **„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.** ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részevnytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárbova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupunik Emil, Ürményi-tér 6.

Venier Penzió és Vendéglő
Venece Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással. Éttermek kilátással a Szt. Márktérre.

— **Kitűnő konyha minden órában.** —

Procuratie vecchie 105. s. Tulajdonos
(a Quadri kávé mellett) **Marco Venier.**

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME,

Via del Porto I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betevésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8-12

és d. u. 2-6 órákor.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lifi, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrassy

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

Hotel Meublé Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporettek megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol börmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér **Garami József.**

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron — és étlap szerint. —

Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Maluszewszki Szaniszló
CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitűnő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

kö
tu
ho
ne
leg
vik
me

ho
pa
lyé
me
flik
ola
vol
mi
hor
nű
ola
del
gyá
a r
ner
suk

mél
olas
a fa
vül
zik

egy
ság
sem
ja.
sem
Mag
par
mig
vág
elen
nyő
mag
erős
nya
tám
mél
hely
horv

büsz
meg
ják.
hogy
érvé
indo
gatj
sunk